

Ημερολόγιο Λονδίνου & 7 πυλώνες ανανέωσης, 21.08.2013-27.08.2013:
τέχνη, πνευματικότητα, κοινωνική συνύπαρξη, μελέτη,
προσφορά, άνοιγμα στο άγνωστο και νέους φίλους, όραμα
Τον Ιούλιο 2014 έρχεται η συνέχεια...

Από τη χαρά στους πεζόδρομους της περιοχής του Covent Garden, έχοντας πάρει γερή δόση από εμπνευσμένη μουσική σε συχνότητες ευεργετικές για τον ανθρώπινο εγκέφαλο και το ενεργειακό του πεδίο μέσα σε βιβλιοπωλεία και καταστήματα μουσικής, μαζί με εικόνες από πολύ ιδιαίτερα χρωματισμένες, σχεδόν φιλοτεχνημένες, βιτρίνες καταστημάτων και κρατώντας μια σοκολάτα με μέλι, γάλα ρυζιού και μπόλικη κανέλα στο χέρι αποφάσισα να συνταχθώ με τη σύμβαση του χρόνου που με καλούσε να πάρω το δρόμο της επιστροφής προς το σπίτι της φίλης μου. Εκεί με περίμενε σύντομο πακετάρισμα, δυο ζεστές κουβέντες με τον Ισπανό συγγάτοικο της φίλης που με φιλοξενούσε και αναχώρηση με το εξυπηρετικό Metro, το γνωστό Tube του Λονδίνου, μέχρι το αεροδρόμιο Heathrow. Η βαλιτσούλα μου είχε γεμίσει με εικόνες, εμπειρίες, κείμενα και γεύσεις από χώρους τέχνης και καινούρια αξιοθέατα στη μεγάλη μητρόπολη αλλά και με τη σοφία και το βίωμα της «Παγκόσμιας Συνάντησης για τη Συνειδητότητα και την Ανθρώπινη Εξέλιξη», στο οποίο επέλεξα να συμμετέχω και να προσφέρω εθελοντική εργασία ταυτόχρονα υποστηρίζοντας την όλη διοργάνωση. Ας πάρουμε το χρονολόγιο του ταξιδιού από την αρχή...

Τετάρτη 21 Αυγούστου 2013: Άφιξη στο αεροδρόμιο Heathrow και συνάντηση με συνάδελφό μου από τα παλιά στο χώρο της εκπαίδευσης. Γραμμή για το ανατολικό Λονδίνο για συνάντηση με τη φίλη και οικοδέσποινά μου. Ένα ζεστό τσάι είναι αρκετό να υποστηρίξει την ήδη δυνατή ώθησή μου να αρχίσω το όργωμα της αγαπημένης πόλης

Whitechapel Gallery: τι να πρωτοπεί κανείς για τη μεταμόρφωση αυτού του χώρου αναφορικά με το 2000, όταν τον πρωτοεπισκέφθηκα. Φιλόξενος, πειραματικός, παλλόμενος, ανοικτός σε high και low art. **Η έκθεση *The Spirit of Utopia* έδινε διαρκώς ευκαιρίες στον επισκέπτη για ενεργή συμμετοχή του.** Ξεχώρισα το έργο της Claire Pentecost για τη εφευρετικότητά της και τους συσχετισμούς ανάμεσα στην υγεία του εδάφους και του ανθρώπινου σώματος, την ανάγκη σύνδεσής μας με ό,τι μικρό, αδιόρατο και φυσικό υπάρχει γύρω μας. Τα επιτοίχιά της έργα έδιναν την εικόνα απαιτητικής ακουαρέλας. Ήταν κάτι παραπάνω: εργασία με το χώμα, τον ήλιο, απορροφητικό χαρτί και συγκεκριμένα χημικά παράγωγα. **Ένας σύγχρονος αλχημισμός με κοινωνικά μηνύματα.** Ξεχώρισα επίσης το *Sanatorium* του Pedro Reyes αφιερωμένο στη **'Sociatry'**, την επιστήμη της τέχνης και της θεραπείας της κοινωνίας, ένα από τα highlight της dOCUMENTA 13. Πηγαίνοντας προς το Café του χώρου, μια και πάντα με ενδιαφέρει να βλέπω τι αποπνέουν οι χώροι αυτοί μέσα σε μουσεία και γκαλερί, έγινα μάρτυρας μιας σύντομης συζήτησης ανάμεσα σε δύο γυναίκες που κάθονταν σε ένα κυκλικό ξύλινο έπιπλο με μικρά στασίδια στο εσωτερικό του, ώστε οι συζητώντες να κάθονται αντικρουστά, σχεδόν να αγγίζονται στα γόνατα και με αίσθηση προστασίας από το γύρω περιβάλλον, λόγω του ύψους του έπιπλου πάνω από το κεφάλι των καθισμένων ανθρώπων. Εφευρετικότητα, design και κοινωνική συνειδητοποίηση με διάθεση καλωσορίσματος προς όλους, ακόμη και σε ένα διάδρομο. Ο διάδρομος έγινε χώρος ο ίδιος και όχι το πέρασμα για να φθάσουμε σε χώρο. Η καλλιτεχνική ανάθεση *Spazio di Luce* από την Bloomberg στον

καλλιτέχνη **Giuseppe Penone** ήσυχη και επιβλητική. Ένα μπρούτζινο δέντρο 12 μέτρων με εσωτερική επίστρωση χρυσού 'ξαπλώνει' κομμένο σε μεγάλα κομμάτια στην αίθουσα της πρώην Whitechapel Βιβλιοθήκης, στηριζόμενο στα κλαδιά του πλέον. Όσο για το αρχαικό, φωτογραφικό υλικό του καλλιτέχνη που φιλοξενούνταν σε διπλανή αίθουσα καθήλωνε τον επισκέπτη η ευαισθησία και το απροσδόκητο του παιχνιδιού των δακτύλων και της χούφτας με το φως-σκιά.

Στο δρόμο για το **βιβλιοπωλείο Housmans** στην περιοχή King's Cross άδραξα την ευκαιρία να επισκεφθώ την έκθεση μεταπτυχιακών αποφοίτων του Chelsea College of Arts στην **Κρύπτη** του ναού St Pancras, σε ένα χώρο που παρά το αρνητικό του φορτίο με τη φιλοξενία νεκρών σωμάτων ιερών και ιθυνόντων της αγγλικής κοινωνίας στο παρελθόν, φιλοξενεί πλέον εικαστικές εκθέσεις και άλλα σύγχρονα πολιτιστικά γεγονότα. Στην ίδια γειτονιά το μεγαθήριο και πολυμερικό, υψηλό και φωτεινό σαν καθεδρικός ναός **ξενοδοχείο King's Cross**. Ευκαιρία να κάνω μια σύντομη επίσκεψη στο lobby του.

Στη συνέχεια άφιξη στο καταξιωμένο, αρχαικό βιβλιοπωλείο-τομή. Το απόγευμα εκείνο θα λάμβανε χώρα μια ομιλία για την ιστορία της μαύρης μουσικής στο Λονδίνο. Ξεφύλλισα το ομώνυμο βιβλίο και προωθήθηκα στα ράφια με βιβλία και πηγές για την Ειρήνη και την Εκπαίδευση για την Ειρήνη. Αξιοπίστο βιβλιοπωλείο, εναλλακτικό με πολιτικό προβληματισμό που 'χτυπά' ό,τι αντικοινωνικό και αντιλαϊκό στο σύστημα, με ομιλίες, εκδόσεις βιβλίων, καμπάνιες, δράσεις, φεστιβάλ. Εντόπισα μάλιστα σχετικό φυλλάδιο για καμπάνια αλληλεγγύης στην Ελλάδα. Μου τράβηξε το βλέμμα η λέξη 'αλληλεγγύη' πάνω στο φυλλάδιο. Συνδεθήκαμε με τα βλέμματα με τον ιδιοκτήτη και έναν από τους πρωτεργάτες του χώρου.

Πέμπτη, 22 Αυγούστου 2013: Προωθήθηκα μαζί με τη φίλη, την αγαπημένη Δανάη, στον Νότιο Λονδίνο, κάτω από το ποτάμι, όπως λέγεται, στην αναπτυσσόμενη για τα εικαστικά δρώμενα **περιοχή Bermondsey**. Επίσκεψη στην τεράστια **νέα White Cube gallery**. Καθαρές γραμμές, λευκό κρύο φως παντού και βιομηχανική αίσθηση. Οι κοπέλες στην υποδοχή αδιάφορες έως ευγενικές (ευτυχώς). Οι εκθέσεις μάς αποζημίωσαν. (Δεν αρκεί ένας εντυπωσιακός, 'μουσειακός' ουσιαστικά χώρος-gallery, για να κερδίσει έναν άνθρωπο που παρακολουθεί τη σύγχρονη εικαστική σκηνή και έχει ταξιδέψει από τη χώρα του στην άλλη άκρη της Ευρώπης, για να τον επισκεφθεί.) **Η Ισορροπία και το παιχνίδι βαρύτητας στις μεγάλες και μικρές εγκαταστάσεις του Marcius Galan** συνομιλούσαν με την επίτοιχη γεωμετρία για τη Βραζιλία της **Sarah Morris**. Στο δρόμο για την Tate Modern πέσαμε πάνω στο **νέο αρχιτεκτονικό μαγνήτη της πόλης του Λονδίνου, το Shard**. Ουρές κόσμου με ακριβό εισιτήριο, για να ανέβουν στους υψηλούς ορόφους του γυάλινου ουρανοξύστη, πάνω από 300 μέτρα ύψος, και να δουν τη θέα μιλίων να απλώνεται μπροστά τους από ψηλά. Γραφεία, εστιατόρια, ξενοδοχείο εντός του...Ερωτήματα πάντα αναδύονται στη θέαση τέτοιων υψηλών κτηρίων μέσα στις πόλεις. Υπάρχουν ως μελλοντικοί Πύργοι Βαβέλ, ως compact κτήρια που διευκολύνουν τη ζωή του αστού και μειώνουν τη ρύπανση της πόλης (όλα σε ένα), ως υλική εκδήλωση τους διαρκή αγώνα του ανθρώπου με το υψηλό;

Ταχύτατα προς την αγκαλιά της Tate, δίπλα στο ποτάμι. Εκτός από τις εκθέσεις σε γνωστούς και καταξιωμένους του μοντερνισμού, όπως του **Ibrahim El-Salahi**, της **Saloua Raouda Choucair**, η **ευρηματικότητα των υλικών της Ellen Gallagher**, οι δίπλευρες επιφάνειές της σε πολλά έργα μεικτής τεχνικής, οι υφές και οι

διαφάνειες στα μεγάλα λευκά και μαύρα έργα με κέρδισαν. Εκεί που αφιέρωσα κυρίως το χρόνο μου ωστόσο ήταν η έκθεση του **Meschac Gaba Museum of Contemporary African Art**. Δε θα μπορούσα να κάνω και αλλιώς. Ο καλλιτέχνης από την Αφρική ζωντάνεψε τις αίθουσες της Tate Modern με το **ζωντανό του μουσείο** (μουσείο μέσα στο μουσείο), στο οποίο για άλλη μια φορά στη λονδρέζικη μου πολιτιστική περιήγηση **ο επισκέπτης αποτελούσε καταλυτικό και ουσιαστικό στοιχείο της έκθεσης**. Το ζωντανό μουσείο περιλάμβανε εκθεσιακούς χώρους, μια γεμάτη βιβλιοθήκη με πολύ φιλικό στήσιμο και τραπέζια ανάγνωσης, για να περάσει κανείς ώρες μελετώντας και διαβάζοντας, μαγαζί για αγορές, café και εστιατόριο δίπλα στο café του ισογείου της Tate, καθώς και το 'έκθεμα' του σαλονιού, όπου υπήρχε πρόσβαση του επισκέπτη σε πιάνο (ακούσαμε δύο-τρεις φορές όσο βρισκόμασταν εκεί το κομμάτι του Beethoven 'Για την Ελίζα' από επίδοξες νεαρές πιανίστριες διαφόρων εθνικοτήτων!), σε ένα νοητικό παιχνίδι εξ Αφρικής μεταφερόμενο σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, σε σαλονάκι με τραπέζι και καρέκλες ευφάνταστες και πολύχρωμες, σε μπαράκι... Η έκθεση διαπνεόταν από φρεσκάδα, γενναιοδωρία στο χώρο και στο χρόνο που άνοιγε με ποικιλία ερεθισμάτων για τον επισκέπτη, έξυπνο χιούμορ, λεπτή σάτιρα για την παρουσία και ρόλο των σύγχρονων μουσείων και καλωσόρισμα σε όλες τις ηλικίες και σε όλα τα επίπεδα γνώσης για την εικαστική σκηνή. Παρέα με αρκετά αυτοβιογραφικά στοιχεία του καλλιτέχνη που ενίσχυαν απόλυτα το περιεχόμενο της έκθεσης και του στησίματός της, ένα από τα highlights υπήρξε το διάβασμα καρτών ταρώ στο 'ιερό κουβούκλιο' του ζωντανού μουσείου. Κόσμος σε ουρά ανέμενε υπομονετικά την ανάγνωση των δικών του καρτών. Τελικά η αναζήτηση, έως και η αγωνία, των ανθρώπων για το παρόν και το μέλλον υπάρχει ακόμη και μέσα σε ένα τόσο πειραματικό μουσείο μέσα σε μουσείο. Ώρα 16:50... Οριακά προλάβαινα την αγαπημένη **South London Gallery**. Φθάνω γεμάτη χαρά από τον ήλιο που με ζέσταινε και την υποδοχή των ανθρώπων, αν και οριακά πρόλαβα την είσοδό μου στη Gallery. Η ομαδική έκθεση **At the moment of being heard**, άλλη μια ευχάριστη έκπληξη για μένα: 375 κιλά αλάτι κάτω από τη gallery με ορατό μόνο ένα μικρό κώνο να βγαίνει πάνω από τη σχάρα του πατώματος στο έργο του **Crys Cole**. Ποιητική, αυτοβιογραφική γραφή και φωτογραφία από τον **Baudouin Oosterlyncx**, συμφωνία εικαστικών και ακουστικών ερεθισμάτων, ηχητικά περιβάλλοντα, γιγάντιες χορδές, υπόκωφοι ήχοι, κρυφτό φαντασμάτων... Ήχοι προς ανακάλυψη και τόση εικαστικότητα εντέλει στο στήσιμο και την παραγωγή των ηχοτοπίων. Πολύ ευχάριστα βίωσα και διαπίστωσα τη συμμετοχή του επισκέπτη και σε αυτό το χώρο. Οι χώροι τέχνης που επιλέχθηκαν από μένα στο ταξίδι μου εντέλει σα να ήταν διαλεγμένοι για ένα αφιέρωμα στο διευρυμένο ρόλο του επισκέπτη της σύγχρονης εικαστικής σκηνής. Πολύ καλά!

Ήχος, πειραματισμός, εγκατάσταση... Κομμάτια σύγχρονου χορού μάλλον θα συνέχιζαν αυτό το ταξίδι μου στη συνομιλία ήχων και εικαστικών περιβαλλόντων που προηγήθηκαν κατά την εικαστική εξόρμηση της ημέρας. Καταφθάνω λοιπόν στο χώρο μαμούθ για το σύγχρονο χορό στο Λονδίνο **The Place**. Πολλοί τον θεωρούν το 'ναό', άλλοι πάλι έχουν απομακρυνθεί από αυτόν με το στιβαρό επιχείρημα του ελιτισμού που έχουν βιώσει εκεί. Παρακολουθώ αποσπάσματα από έργα χορευτικά τα οποία δεν έχουν λάβει ακόμη την τελική τους μορφή και περιεχόμενο. Θαύμα ιδέα και υλοποίηση! Οι θεατές με την ολοκλήρωση των σύντομων κομματιών προσκαλούνται σε συζήτηση με τον/την κάθε χορογράφο για παρατηρήσεις τους, ερωτήσεις, ενστάσεις, ιδέες/προτάσεις. Ζωντανή ζύμωση με το

παρόν και μελλοντικό κοινό του ο καθένας. 'Προνομιακό', έξυπνο και ευεργετικό για όλες τις πλευρές το θεωρώ.

Παρασκευή, 23 Αυγούστου 2013: Ήλιος, ήλιος, ήλιος...Βόλτα στο κανάλι κοντά στο πάρκο Victoria. Οδηγός η υπέροχη Δανάη...Μεταφορά σε άλλο κόσμο. Είναι Λονδίνο εδώ ή μια άλλη Βενετία, που έχει τη μύρα στη θέση του κρασιού, συμπαθητικά ποταμόπλοια-οικίες αντί για βαπορέτα, γενναϊόδωρους θάμνους με μούρα και θαυμάσιους σπιτικούς κήπους στις πίσω αυλές σε όλη τη διαδρομή **από το Mile End στη ρίζα της Vyner Street**; Υπήρχε και ένα πλωτό βιβλιοπωλείο, επίσης σε ποταμόπλοιο, ένας μικρός θησαυρός από βιβλία, παλαιές εκδόσεις, καρτ-ποστάλ, αφίσες, έντυπα εποχής...Άφιξη στη μικρή και γνωστή για τη σύγχρονη τέχνη της **Vyner Street**. Αρκετές πρωτοποριακές galleries της δεκαετίας 2000-2010 έχουν κατεβάσει ρολλά. Μερικές λίγες κρατούν ακόμη. Επίσκεψη στη **Hada** για να δούμε τους Lee Jinhon και Kim Jiseon μέσα στο μικρό και μαζεμένο χώρο της: ζωγραφική καλή στο μέσα δωμάτιο κυρίως, οραματική και τολμηρή. Στο δρόμο για τον ντελικάτο εικαστικό χώρο Maureen Paley, επίσκεψη στο γλυκό, ζεστό και εναλλακτικό **St.Margaret's House-The Gallery Café**, στο παράπλευρο δρόμο του Museum of Childhood. Ευγένεια και ανταπόκριση στα ερωτήματά μου για τις vegan προτάσεις τους. Αγόρασα τυρί φυτικής πρωτεΐνης. Πολλή νοστιμιά και υψηλής διατροφικής αξίας. Ίσα που προλάβαμε την έκθεση του **Hamish Fulton** στην αίθουσα **Maureen Paley** και είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων για αυτό. Καλλιτέχνης ευαίσθητος με λεπτή σημειολογία, που βάδισε πάνω στη μνήμη του και στην αποτύπωση αυτής με φωτογραφικό μέσο. Πάλι εδώ το κείμενο, λιγοστό και όσο χρειάζεται, σε άμεσο συμπλήρωμα των εικόνων ενός οδοιπορικού λεπτών φίλτρων. Στο σταθμό Bethnal Green γρήγορα και πλώρη για τον πολυχώρο **ICA**. Η ομαδική έκθεση με έργα σε χαρτί από τη δεκαετία του 1940 μέχρι σήμερα εστιάστηκε σε αιχμηρές και προκλητικές δημιουργίες για την πολιτική, τη σεξουαλικότητα, το κοινωνικό φύλο, το φεμινισμό, τον πόλεμο, τη λογοκρισία, το διαφυλετικό διάλογο. Προκλητική έκθεση, ναι. Με ουσιαστικό νόημα για μένα όχι...Ξεχώρισα ωστόσο σχεδιαστικές ποιότητες και την ικανότητα στην υλοποίηση σε μερικούς καλλιτέχνες, καθώς και το ευφάνταστο της απεικόνισης σε μερικούς άλλους. Ευκαρία για επίσκεψη στη Royal Academy... Δίπλα είναι. Ο διεθνής αρχιτέκτονας Richard Rogers είχε κάτι για εμάς στον προαύλιο χώρο του τεράστιου αυτού θεσμού στο χώρο του πολιτισμού. Μια πτυσσόμενη ημι-υπαίθρια κατασκευή-πρόταση για το πρόβλημα της κατοικίας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αν και φτωχική σε επίπεδο δημιουργικότητας και ευρηματικότητας, έδινε χρήσιμα δεδομένα και δυνατό στίγμα για τις λεπτές ισορροπίες στην εποχή μας αναφορικά με τη στέγη, την ακίνητη περιουσία, την ιδιοκτησία κατοικίας στο Ηνωμένο Βασίλειο, όχι ιδιαίτερα γνωστά μάλιστα ακόμη και στο διαβασμένο πολίτη.

Λίγο πιο κάτω η White Cube, η μαμά των υπολοίπων ομώνυμων χώρων στο Λονδίνο, με την ομαδική έκθεση του επιμελητή **Adriano Pedrosa**. Έμεινα αρκετή ώρα μέσα. Χάρηκα τα εγκαταστασιακά έργα εδώ, όπως και στη θυγατρική White Cube της Bermondsey. Γεμάτη όμορφα ερεθίσματα και γόνιμες σκέψεις πορεύθηκα για το ξενοδοχείο όπου θα φιλοξενούνταν η μεγάλη και σημαντική για την εποχή μας συνάντηση-συνέδριο **The Conference of Consciousness and Human Evolution**. 14:45 βρισκόμουν ήδη στο ξενοδοχείο **Millennium Gloucester Hotel**. Περιοχή posh όπως λένε οι Άγγλοι αλλά τα θέματα της τριήμερης συνάντησης εξαιρετικά ωφέλιμα για την καλλιέργεια της ζητούμενης ενότητας και της μάλλον αρχήστευσης επιθέτων

όπως ο/η/το 'rosh'. Ο Richard, η ψυχή της διοργάνωσης χάρηκε...Χρειαζόταν ακόμη πολλή εργασία για την προετοιμασία της υποδοχής για τη Διεθνή Συνάντηση. Τοποθέτηση των βιβλίων, τακτοποίηση των πάγκων για την εγγραφή των συμμετεχόντων που κατέφθαναν από διάφορα σημεία του πλανήτη, οργάνωση των τραπεζιών των εισηγητών. Παραδόξως για μένα η πλειοψηφία του κοινού που ερχόταν να παρακολουθήσει ζούσε στην Αγγλία. Είχα σχηματίσει την εικόνα από την προηγούμενη επικοινωνία μου με τη διοργάνωση ότι οι επισκέπτες θα έρχονταν κυρίως από το εξωτερικό. Έτσι και εγώ αποτελούσα τμήμα της μειοψηφίας και ένιωθαν τιμημένοι οι ντόπιοι που είχα ταξιδέψει από την Ελλάδα για αυτή τη Συνάντηση.

Η υποστηρικτική ομάδα πολύ ενδιαφέροντες άνθρωποι. Από την πρώτη στιγμή καλή χημεία. Ευστροφία, συνεργασία, γρήγοροι ρυθμοί για το ξεκίνημα της διοργάνωσης.

Έναρξη του τριημέρου με τη Giuliana Conforto. Αστροφυσικός με σπουδαίες μελέτες για τον πλανήτη και την πνευματική του υπόσταση, το ανθρώπινο γένος και τη σχέση του με ό,τι εξωγήινο. Γεφυρώσεις πνευματικότητας-επιστήμης, ποιητικός λόγος από μια γυναίκα των φυσικών επιστημών, φιλοσοφία και βαθιές συνειδητοποιήσεις. Έζησα στιγμές που γίνονταν εκείνες οι συνδέσεις μέσα μου που χρειαζόταν ακριβώς για να φθάσω σε υψηλές νοητικές εμπειρίες. Ο Michael König, ήρεμος στο λόγο του και στην κίνησή του, συμπλήρωνε στοιχεία που είχε αναπτύξει μόλις πριν η Giuliana, δίνοντας κυρίως τη διάσταση της κβαντικής φυσικής στις απόπειρες του ανθρώπου να συνδεθεί με υψηλά επίπεδα συνειδητότητας. Ατάκες και σύντομες καταθέσεις βιωμάτων από το πάνελ όλων των ομιλητών του τριημέρου που εμφανίστηκαν ταυτόχρονα στο βήμα, σα για να μας υποδεχθούν και να τους υποδεχούμε, υπήρξαν δυνατοί προγραμματισμοί του νου μας. Ό,τι έπρεπε για κλείσιμο μιας γεμάτης ημέρας και προετοιμασία για την επόμενη, η οποία προμηνυόταν μεγάλη και πολύ ενδιαφέρουσα επίσης.

Σάββατο, 24 Αυγούστου 2013: Lynne McTaggart: Δυνατή προσωπικότητα. Θετική, χαμογελαστή, οργανωμένη, μεταδοτική. Μοιράστηκε μαζί μας προσωπικές στιγμές της τόσο υπέροχα και εύστοχα επιλεγμένες που αμέσως περνούσε το μήνυμα. Gregg Braden: Δεν καταλάβαμε πότε πέρασαν οι 2,5 ώρες που μας μιλούσε χωρίς διάλειμμα. Έβαζε ερωτήματα, έδινε πεδία απαντήσεων, έκανε χιούμορ με τον εαυτό του, παρουσίαζε σπάνιες εικόνες από όλο τον κόσμο. Αυτός ο άνθρωπος αποτελεί μια διαρκή πρόσκληση. Έβαλε σε νέα δεδομένα το θέμα της κλιματικής αλλαγής και των ενιαυτών του πλανήτη και μίλησε πολύ ανοικτά και εμπειριστατωμένα, έχοντας απ' ό,τι φάνηκε σε όλη τη διάρκεια της ομιλίας του πραγματοποιήσει βαθιά προσωπική έρευνα για τα καίρια χρονικά σημεία αλλαγών στον πλανήτη μας. Δυνατή και συγκινητική πλανητική υπηρεσία προς το τέλος. Ενότητα, συγκίνηση, ανατριχίλες αγαλλίασης, αγάπη στον αέρα μέσα στην αίθουσα όση ώρα έπαιρνε χειροκρότημα ο Gregg...και ήταν αρκετή αυτή η ώρα.

Eric Pearl: Ο άνθρωπος της επανασύνδεσης. Χαρισματικός, μαρκετίστας, 'πουλάει'. Ο λόγος του γενικά έχει δύναμη, αρκετά συχνά παρά πάνω από όσο χρειάζεται κυνικός ωστόσο. Περιείχε αρκετό show η παρουσίασή του και μπόλικη ειρωνεία προς τεχνικές και διδασκαλίες θεραπευτών της Νέας Εποχής. Κάποιους τους κέρδισε, αρκετούς τους απώθησε.

Zulma Reygo: Η ήπια δύναμη. Αρκετά υποτονική σε σημεία που θα χρειαζόταν ζωντάνια και σθένος, μια και η παρουσίασή της εμπεριείχε σημαντικά και πολλά

επιστημονικά και πνευματικά στοιχεία, μιλώντας για τις διαστάσεις πέραν της 4^{ης}! Οραματισμός μαζί της μέσα στη γαλήνη.

Κυριακή, 25 Αυγούστου 2013: William Henry: Αποκαλυπτική ομιλία για τον άνθρωπο του μέλλοντος. Τι έχει κάνει ο άνθρωπος για τον άνθρωπο. Απίθανα επικίνδυνα! Πολλά στοιχεία, όλα τους ένα και ένα.

Dr Baskaran Pillai: Γνώστης, μύστης, απολαυστικός σε κάποιους από το κοινό. Η αίθουσα δεν ήταν ωστόσο τόσο γεμάτη όπως μέχρι την έναρξη της ομιλίας του. Ο λόγος: η χωρίς εναλλαγές χρήση της φωνής του σε μια μακριά παρουσίαση χωρίς υποστήριξη από οπτικό ή άλλο υλικό. Ωραίος σύντομος διαλογισμός για το 3^ο μάτι προς το τέλος της ομιλίας μάς αποζημίωσε όλους.

Dr J.J. Hurtak & Dr Desiree Hurtak: Τα φωτεινά σώματα του ανθρώπου, πολυσύμπαντα, τόποι-ορόσημα στον πλανήτη μας...Μπόλικη πληροφορία, ευφείς συνειρμοί, βαθειά έρευνα. Ανταγωνιστικοί ο ένας στον άλλο το ζευγάρι αυτό. Ακυρωνόταν έτσι ένα μεγάλο κομμάτι της ομιλίας τους, κατά την οποία κατ'εξακολούθηση ο ένας συμπλήρωνε τον άλλο, χωρίς να πετυχαίνουν ένα ζωντανό διάλογο δύο ανθρώπων επί σκηνής αλλά ένα λίγο-πολύ αγχωτικό έως ανταγωνιστικό μεταξύ τους πινγκ-πονγκ γνώσης και επίδειξης, κυρίως από την πλευρά του J.J.. Οι επαναλήψεις δυνατών φράσεων και λέξεων από όλο το σώμα των συμμετεχόντων στην αίθουσα φόρτισαν όλους μας με θετικότητα και δύναμη σε σύνδεση μεταξύ μας.

Ο αναστοχασμός και η συζήτηση με όλη την ομάδα υποστήριξης μετά το πέρας των ομιλιών/παρουσιάσεων υπήρξαν πολύ ωφέλιμα για όλους. Σημαντικό στοιχείο για το μέλλον είναι η ανάγκη σημείου συνύπαρξης των ανθρώπων στα διαλείμματα για ανταλλαγή εμπειριών, για διεύρυνση κάθε θεματικής του συνεδρίου και σε άλλα μονοπάτια, για καλλιέργεια πνεύματος συνύπαρξης, αλληλεγγύης, εμπιστοσύνης, σύνδεσης, αγάπης. Ενότητες που ενεργοποιούν το σώμα, βιωματικά workshops και energisers για ζύπνημα του νου και του σώματος είναι επίσης απαραίτητα για ένταξή τους στο μέλλον.

Μετά το πέρας μιας επιτυχούς ολιστικής συνάντησης και την αγάπη να τρέχει σε λεωφόρους της καρδιάς και του μυαλού μας, η έξυπνη πρόταση για το βράδυ είχε έρθει από την Παρασκευή το πρωί ήδη από τη Δανάη. «Πάμε στο bar των ηλικιωμένων;» Και πήγαμε...Ανεπανάληπτο σκηνικό. Οι οργανοπαίκτες όλοι άνω των 65, όλοι εξαιρετικοί μουσικοί της jazz. Σε αυτό το Bar κάποιοι παίζουν πάνω σε μια ξύλινη μικρή πλατφόρμα, κάποιοι σερβίρουν ποτά πίσω από τη μπάρα ή καθαρίζουν ποτήρια και, όταν τους καλούν από την μπάντα, περνούν κάτω από τη μπάρα γραπώνουν το μικρόφωνο και τζαζάρουν με τη φωνάρα τους. Πολύ γνήσια σκηνικά...Με το που ολοκληρώνουν το τραγούδι τους, τον αυτοσχεδιασμό τους, αποσύρονται πάλι στη γωνιά του bar όπου χρειάζονται: σερβίρισμα, καθάρισμα, εξυπηρέτηση. Ζωντανό και αυθεντικό μέρος, δίπλα στο κανάλι, στο Mile End.

Δευτέρα, 26 Αυγούστου 2013: Η Δευτέρα το πρωί είχε όμορφο ξεκίνημα για μένα και για την ημέρα και για τη νέα εβδομάδα: επίσκεψη σε ινδουιστικό ναό στο κέντρο του Λονδίνου μαζί με τη χρυσή Sara. Συζήτηση, διαλογισμός και χειροποίητο θρεπτικό πρωινό, λίγο και πολύτιμο. Μικρή βόλτα στο Soho και στην πλατεία όπου βρίσκεται το σπίτι γνωστής νοσοκόμας στην Αγγλία. Νέα πορεία: **Tate Britain**. Στη διαδρομή απόλαυσα το δρόμο πίσω από το Μουσείο με τα ψηλά δέντρα. Πήρα

όλες τις εκθέσεις παραμάζωμα: του **Gary Hume, του Patrick Caulfield**, στον οποίο με εξέπληξαν ευχάριστα τα παλαιότερα έργα του, του παραδοσιακά Βρετανού **Lowry** στην αποτύπωση της μοντέρνας ζωής του Ηνωμένου Βασιλείου. Το 'φάντασμα' του **Simon Starling, «Phantom Ride»** επιβλητικό μέσα στις άδειες αίθουσες της Tate Britain. Εγκατάσταση κατά παραγγελία στον καλλιτέχνη με προβολή και ήχο, μέσα στις γεμάτες αίγλη γνωστές από παρελθούσες εκθέσεις Duveen Galleries του Μουσείου.

Στο δρόμο μου για τη Serpentine Gallery, στάση στο μεγαθήριο **Victoria and Albert**. Πάντα κάτι βρίσκει κανείς σε αυτόν τον κολοσσό, για να σταθεί, να το μελετήσει, να το δει, να προβληματιστεί δημιουργικά. Αφιέρωσα αρκετό χρόνο στην έκθεση **«Memory Palace»** και στο συμμετοχικό project στο τέλος της έκθεσης, στο οποίο οι επισκέπτες έγραφαν ή/και σχεδίαζαν το προσωπικό τους μήνυμα σε οθόνη. Το μήνυμα αυτό εντασσόταν σε συλλογικό poster μαζί με μηνύματα άλλων επισκεπτών. Τα posters που είχαν δημιουργηθεί από την αρχή της έκθεσης ήταν αναρτημένα στον τελευταίο αυτό χώρο της έκθεσης, μιας έκθεσης ρετρο-φουτουριστική, με τολμηρή κίνηση και παιχνίδι ανάμεσα στο παρελθόν και στο μέλλον, ένα μέλλον οραματικό.

Χαιρετώντας τη μουσειακή αυθεντία του Cromwell Road ανηφόρισα για την αγαπημένη **Serpentine Gallery**. Η φετινή πρόταση για το Pavillion 2013 από τον Sou Fujimoto με καλοδέχθηκε. Ανέβηκα, κατέβηκα τα επίπεδα, τις κερκίδες και τα σκαλοπάτια της ανάλαφρης αρχιτεκτονικής κατασκευής. Τουρίστες, οικογενειάρχες, Λονδρέζοι, φοιτητές...κάθονταν στα επίπεδά της και κουβέντιαζαν, με αρκετό οίστρο συχνά και ένταση από χαρά και πηγαιότητα. Ο τόπος έμοιαζε με μεταμοντέρνο μελίσι και ο ήλιος έλαμπε. Μπαίνω στους εκθεσιακούς χώρους. **«Sturtevant»** η έκθεση...Όλα καλά και συμπαθητικά. Μέχρι εκεί...Παρατηρούσα αρκετά συχνά αντιδράσεις του κοινού. Έβλεπα απογοήτευση και απουσία προσπάθειας σύνδεσης με το εικαστικό γεγονός. Πολύ ενδιαφέρον...Συμβαίνει ακόμη και στο Λονδίνο λοιπόν!

Χαιρετώντας το **Βράχο πάνω σε άλλο Βράχο** των **Fischli/Weiss** στον προαύλιο χώρο της Serpentine και χαμογελώντας στους επισκέπτες που έβγαζαν φωτογραφία μπροστά στον υποτιθέμενο ετοιμόρροπο βράχο, κατευθύνθηκα μέσα στις δεντροστοιχίες του **Hyde Park**. Εντόπισα το 'δέντρο' μου και ξάπλωσα μισή στον ήλιο και μισή στη σκιά. Τσίμπησα σχεδόν ωμοφαγικές λιχουδιές και ξεκουράστηκα, επιτρέποντας την πολυχρωμία των εμπειριών από όλες τις ημέρες να αφομοιωθεί μέσα μου. Αποσυμπίεση. Συγκεντρώθηκα, οραματίστηκα, έστειλα αγάπη και ευγνωμοσύνη παντού και κυρίως όπου υπάρχει ανάγκη.

Μήπως ήταν ώρα για σύντομη επίσκεψη στην περίφημη καρνιβαλική γιορτή του **Notting Hill**; Όσο καιρό διέμενα στο παρελθόν στο Λονδίνο δεν το είχα επισκεφθεί. Δεν είχα ακούσει και τα καλύτερα λόγια...Όντως: μεθύσι, εκκωφαντική, αιχμηρή μουσική, με μπόλικο reggeton και πειραγμένη από την Καραϊβική gar. Με το που έκανα επαφή με την παρέλαση μπροστά μου αποφάσισα αναστροφή και γραμμή για το σταθμό Holland Park. Μιλιούνια κόσμος...Πονηριά...Παίρνω το τρένο, πηγαίνω στον επόμενο σταθμό προς την αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν της πορείας μου και αντίθετη από την πορεία της πλειοψηφίας του κόσμου στις πλατφόρμες, κατεβαίνω και μπαίνω στο τρένο της κατεύθυνσής μου. Περνώ από το σταθμό που βρισκόμουν λίγο πριν με στρίμωγμα από τους επισκέπτες του φεστιβάλ στο βαγόνι, καθιστή και ατάραχη...Μελετούσα το βιβλίο μου και άκουγα σε διαλείμματά μου σχόλια και εντυπώσεις από τους συνταξιδιώτες μου για τη γιορτή.

Δευτέρα βραδάκι: Η οικοδέσποινά μου, η Δανάη, θα ετοιμάζεται για το ταξίδι της, εντός Αγγλίας, προσκεκλημένη να ερμηνεύσει μια performance χορού και ήχου σε ένα φεστιβάλ. Είναι το βράδυ πριν την αναχώρησή μου για Ελλάδα: Έλεγχος emails, προσωπικές σημειώσεις, προετοιμασία βαλιτσούλας.

Τρίτη, 27 Αυγούστου 2013: Ξύπνημα σχετικά αργά το πρωί – ειδικά σε σχέση με τις προηγούμενες ημέρες που το ξύπνημα ήταν γύρω στις 05:30-06:00. Ξεκούραση από βόλτες τέχνης και τις δυνατές 'ενέργειες' της Διεθνούς Συνάντησης, αφομοίωση. Πορεία για South Bank στον Τάμεση δίπλα. Εκεί υπάρχουν οι ανανεωμένοι με αφορμή την Ολυμπιάδα Jubilee Gardens και διάφοροι υπαίθριοι δημόσιοι χώροι. Το πρωινό της Τρίτης ήταν επίσης γεμάτο ήλιο και όλοι ήταν έξω. Δίπλα στους διαμορφωμένους κήπους ένας καλλιτέχνης του δρόμου είχε καταφέρει και είχε μαζέψει ένα κοινό 80-100 ατόμων περίπου κοντά του. Κέρδισε το ενδιαφέρον μου η performance του: θεατρικός, πηγαίος, ανθρώπινος. Το Μουσείο της γνωστής νοσοκόμας **Nightingale** με περίμενε. Μικρός σχετικά χώρος σε σχέση με τα τεράστια μουσεία που μας έχουν συνηθίσει οι μητροπόλεις αλλά πολύ λειτουργικός και οργανωμένος. Δομημένη σε κυκλικές ενότητες κυρίως η παρουσίαση, καλοστημένα τα εκθέματα και οι πληροφορίες για τον επισκέπτη, έξυπνα διαδραστικά εκθέματα επίσης για παιδιά και ενήλικες, αναφορικά με τις προμήθειες σε καιρό πολέμου, την απολύμανση σε ένα νοσοκομείο, τη ζωή της διάσημης νοσοκόμας κ.λπ..

Αφιέρωσα αρκετό χρόνο μέσα στο μουσείο αυτό, σκεπτόμενη αν και πώς θα μπορούσε να υπάρξει σύγχρονη εικαστική παρέμβαση σε αυτό. Ίσως...

Από την Παρασκευή που έμαθα για το βιβλιοπωλείο Watkins είχα βάλει στόχο να το επισκεφθώ, προτού αναχωρήσω για την Ελλάδα. Κοντά στη Leicester Square, με πλούσιο υλικό από βιβλία φιλοσοφίας, πνευματικότητας, θρησκειών του κόσμου, εναλλακτικών θεραπειών, αυτοβελτίωσης, μαζί με μικρή ποικιλία από ημιπολύτιμους λίθους, κάρτες, λάμπες άλατος, υφάσματα χώρου. Το μικρό δώρο μου για τη Δανάη ήταν εκεί.

Μια σοκολάτα ζεστή με γάλα φυτικό ήταν η κατάλληλη συντροφιά μου στη διαδρομή μου στο Covent Garden. Είχα χρόνια να το επισκεφθώ επιμελώς. Μόνο περάσματα έκανα στα προηγούμενα ταξίδια μου στο Λονδίνο. Τώρα περπάτησα στην αγορά, ανακάλυψα μαγαζιά με κρυστάλλους και μουσικά cds, cult εστιατοράκια μπιστρό, διαμορφωμένους πεζοδρόμους...Έχει μια χαρά η γειτονιά εκεί.

Με χαμόγελο και ζέστη στην καρδιά ανανέωσα τη συνάντησή μου με την πόλη για το άμεσο μέλλον. Να, ήδη έχει διαφανεί η ευκαιρία: αρχές Απριλίου και μέσα Ιουνίου 2014. Ευκαιρία να συναντήσω πάλι τους απίθανους συνεργάτες της διεθνούς συνάντησης, να δημιουργήσω νέες φιλίες και να ζήσω την πόλη που διαρκώς αλλάζει, φρονώντας νέο ένδυμα.

To be continued...

μαρία α. αγγελή